

Forord

Denne boken er den sjuende i rekken av bøker som siden midten av nittitallet har gitt en beskrivelse og analyse av det norske lokaldemokratiet og ulike sider ved de lokalvalgene som er blitt gjennomført hvert fjerde år. Denne gangen er det forskningsprosjektet Lokalvalgundersøkelsen 2019 som ligger til grunn. Lokalvalgundersøkelsen 2019 bygger videre på tidligere undersøkelser og data som er innsamlet i forbindelse med lokalvalg i Norge, samtidig som den bidrar med nye perspektiver. På denne måten er hensikten dels å undersøke utviklingstrekk og status og dels å se fremover. I likhet med alle foregående undersøkelser er det Institutt for samfunnsforskning som har prosjektansvaret, med Jo Saglie og Signe Bock Seggaard som prosjektledere.

Som en mer tradisjonell valgundersøkelse har prosjektet som hensikt å belyse og forklare valgresultatet, velgeratferden, partisystemene, de politiske partiene og kandidatene som stiller opp til lokalvalg. Men et like viktig mål er å studere norsk lokaldemokrati mer allment samt å fornye norsk lokalvalgforskning. Nye perspektiver og spørsmål blir stilt, og forskning på nye temaer skal fange opp utviklingstrekk i norsk lokalpolitikk. Kommunereformen er i så måte et viktig bakteppe for undersøkelsen i 2019. Siden de fleste kommunesammenslåingene finner sted mellom lokalvalgene i 2019 og 2023, gir det en unik mulighet til å undersøke hvordan sammenslåingene på kort sikt påvirker politisk atferd og politiske holdninger. Det norske lokaldemokratiet har videre en historie som et laboratorium for demokratiske prøveprosjekter, hvilket har gitt grunnlag for mye kunnskapsutvikling for både beslutningstakere og forskningen. Også i denne boken studeres et slikt prosjekt når veien går til Bergen for å se nærmere på Byborgerpanelet.

Arbeidet med boken har vært under planlegging lenge og er blitt gjennomført på en sømløs måte, til tross for de utfordringene som covid-19 har medført. At dette har vært tilfellet, skyldes nok først og fremst

prosjektets brede forankring i den norske lokaldemokratiforskningen og ikke minst engasjerte og dedikerte forskere. Forskningsgruppen består av forskere fra Institutt for samfunnsforskning, NORCE, Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen, By- og regionforskningsinstituttet NIBR, Høgskulen i Volda og Syddansk Universitet. Det er sjelden at redaktører opplever at alle forfattere leverer sine bidrag innen tidsfristen – men her har det faktisk skjedd. Samarbeidet med forfatterne har vært inspirerende for oss redaktører, og vi håper at leseren gjenkjenner dette i de ulike kapitlene i boken.

Ideer og førsteutkast til flere av kapitlene ble presentert og diskutert på et nettbasert prosjektmøte i juni 2020. Senere versjoner av noen av kapitlene har vært presentert ved den 29. Nordiska kommunforskarkonferensen i Göteborg 26.–28. november 2020 (digital). Vi takker opponenter og øvrige deltakere for verdifulle kommentarer og innspill til kapittelutkastene.

Tidligere lokalvalgundersøkelser ble finansiert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Undersøkelsen i 2019 ble finansiert av Norges forskningsråd med midler som Forskningsrådet i sin tur fikk tildelt fra KMD. Vi vil takke begge disse finansieringskildene. Videre vil vi takke prosjektets referansegruppe, som har kommet med faglige innspill i forbindelse med utarbeidelsen av velgerundersøkelsen. Referansegruppen består av representanter fra KS, KMD, Statistisk sentralbyrå (SSB) og Valgdirektoratet. Så sender vi en stor takk til Øyvind Kleven i SSB for godt og interessant samarbeid om datainnsamling og -kontroll. Endelig, men ikke minst takker vi våre redaktører i Cappelen Damm Akademisk, Ann Kristin Gresaker, Marte Ericsson Ryste, Katia Stieglitz og Simon Aase, for godt samarbeid i forbindelse med utgivelsen av boken og de to anonyme fagfellene for deres konstruktive tilbakemeldinger på kapitlene.

Oslo og Bergen, mai 2021

Jo Saglie, Signe Bock Seggaard og Dag Arne Christensen